

Friesch Museum. Naar aanleiding der herdenking onzer onafhankelijkheid exposeert het „Friesch Museum” te Leeuwarden in zijn prentenkabinet een zeer bezienswaardige verzameling van historische bizonderheden uit de jaren 1795—1815, die meerendeels nog niet tentoongesteld werden. Merkwaardig vooral zijn de zeldzame, zoo niet eenige, te Leeuwarden gedrukte gelegenhedsgedichten, placaten enz., veelal afkomstig uit de voormalige, zoo belangrijke boekerij van jhr. van Sminia te Bergum.

Een foliant met placaten ligt opengeslagen ter plaatse waar die van het vorige bewind eindigen en de eerste van het Friesche Comité Révolutionnaire d.d. 10 Febr. 1795 voor den dag komt. »Uwe stedelijke Regenten zijn van hunne posten ontslagen! Burgers, gij zijt dus vrij! Gij zijt gelijk!» zegt deze door H. Borgrink onderteevende publicatie.

T. L. B. Rameau, maître de langues et de pension à Leuwarde, doet in 1805 drukken een »*Épître en vers à sa Majesté Napoléon P.*». Aan openbare uiting van verknochtheid aan 't huis Oranje blijft het echter ook in deze tijden niet ontbreken. De veiling van de heerenhuizinge met koetshuis enz. aan Nieuwestad en Doelestraat te Leeuwarden en bewoond door den oud-Grietman Rengers, wordt in 1807 aangekondigd door groote *oranje*-getinte aanplakbiljetten, die ook van belang zijn door de omschrijving der fraaie met rood en geel tryp, Engelsche schoorsteenmantels en goudlederen behangsels versierde vertrekken.

Aardige gekleurde prenten van hardrijdpartijen en harddraverijen bewijzen dat er, althans in de aan de inlijving in 1811 voorafgaande jaren, nog geenszins een gedrukte stemming heerschte onder het Friesche volk. Ook in de „Leeuwarder Couranten” van die dagen worden er per advertentie heel wat zilveren zweepen, tuigjes en andere sportprijzen uitgelooft.

De verhouding van het Fransche bewind jegens Engeland uit zich in vele, zeer karakteristieke signalementen van ontsnapte Engelsche krijgsgevangenen. De Procureur-Generaal te Leeuwarden stuurde ze rond, met verzoek de vluchtelingen bij aanhouding over te brengen naar de herberg „de Witte Zon” te Leeuwarden. Kapitein Jeffray was kenbaar aan zijne laarzen „à la Suwarow”!

Het uithangbord van de slijters der slechte en dure Keizerlijke tabak dateert uit de periode der inlijving, evenals twee halve ponden van die tabak, in de origineele verpakking. In die dagen

verscheen de „Leeuwarder Courant” half in 't Fransch en half in het Nederlandsch. Zelfs de titel moest veranderd worden in dien van „Journal du département de la Frise”. Den 19en November 1813 durfden de uitgevers hun blad voor het eerst weder onder den ouden naam en geheel in eigen taal te laten uitkomen. Geen wonder, waar het eerste bericht betreft de komst van twee detachementen der kozakken hier ter stede. De spotzangen op Napoleon komen nu los. Er liggen er alleen vijf die te Leeuwarden gedrukt zijn. Elders verschenen schotschriften met veel zeggende titels, als „de brakende Napoleon” of „de weenende Napoleon” circuleerden in Juli 1814 bij de deffige Leeuwarders, met twee dagen leestijd, zooals het beschreven schutblad aanduidt.

Zeer fraaie zilveren draagteekens met de borstbeelden van Prins Willem den V, proeven van de beruchte assignaten, fraai geld met den kop van Lodewijk Napoleon en dan weer draagteekens met de buste van den lateren koning Willem I besluiten het historische overzicht.

Leeuwarder Courant.
